

Tas beslut om askanvändning på rätt grunder? Livscykelperspektivet i praktiken

Nr 1062

Erik Kärrman, Susanna Olsson, Björn Frostell, Tommy Edeskär

Mängderna askor som används i konstruktioner utanför deponiområden är idag små. Några av orsakerna till detta har i tidigare projekt identifierats som svårtolkat regelverk, brist på kompetens och erfarenhet, för små mängder askor ger svag ekonomi, materialval kommer in sent i planering och projektering av ett projekt och metodik för miljöpåverkan av alternativa material saknas. Syftet med detta projekt var att kommunicera och överföra forskningsresultat om miljösystemanalys för askanvändning till praktisk tillämpning, undersöka hur ett livscykelperspektiv påverkar beslutsunderlag för nyttiggörande av avfallsaskor och föreslå hur livscykelperspektivet kan tillämpas praktiskt i beslutsprocessen. Målgruppen för rapporten är aktörer som vill komma fram till ett välgrundat beslut om användning av askor i anläggningsbyggande. Huvudfokus i rapporten har varit miljömyndigheters perspektiv på frågeställningen.

Enligt praxis ärvd från den tidigare miljöskyddslagen tillämpas prövningen av projekt enbart på den lokala påverkan som verksamheten i fråga kan medföra och på avfallsbegreppet i den absoluta majoriteten av alla ärenden. Viktiga miljöfrågor som t ex växthuseffekten, försurning, övergödning, resurshushållning och eventuella miljökonsekvenser i andra delar av samhället beaktas inte. Det finns dock stöd i miljöbalken för att inkludera dessa större frågeställningar. Ett verktyg för att visa konsekvenserna är miljösystemanalys. En miljösystemanalys kan vidga perspektivet vid bedömningen av hänsynsreglerna och därigenom ge bättre beslut

om användning av askor. Ett sätt att säkerställa objektiviteten och tillförlitligheten hos denna typ av studier är att använda känslighetsanalyser och att redovisa analyserna på ett transparent sätt. Det finns potential att implementera livscykelperspektiv i beslut om askanvändning, framförallt i miljömålsarbete, i regional och kommunal planering, eller direkt i anmälnings- och tillståndsärenden. I utformningen av regionala miljömål kan livscykelperspektivet användas för att ta fram underlag för beslut om åtgärder samt vid uppföljning av miljömål.

Ett ytterligare område som rör askanvändning och där det finns god potential att införa livscykelperspektivet är i materialförsörjningsplaner. Detta kan ske genom att de scenarier som beskrivs i materialförsörjningsplanerna analyseras med avseende på miljöpåverkan ur ett livscykelperspektiv, där olika typer av förväntad miljöpåverkan för de olika scenarierna kvantifieras. Det krävs dock att materialförsörjningsplanen används som ett underlag i tillstånds- eller anmälningsärenden för konstruktioner med askor, för att detta ska få någon praktisk effekt. En förutsättning för detta är en god kommunikation mellan kommunernas plansida och miljöside.

Huvudslutsatsen av detta projekt är att det krävs ett livscykelperspektiv för att uppfylla kraven om avvägningar av olika miljöaspekter enligt både miljöbalken och de svenska miljökvalitetsmålen och på detta sätt ge bättre underlag för beslut om askanvändning.

Q6-609

Rapporten laddas ner från www.varmeforsk.se